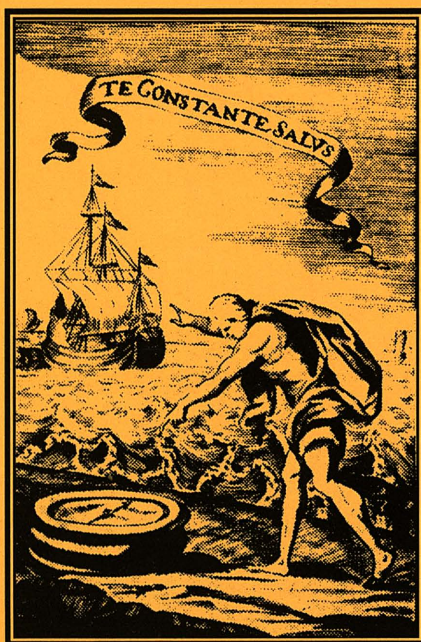

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik CIII

Nr 2

WARSZAWA 1996

<http://rcin.org.pl>

INFORMACJA DLA AUTORÓW „KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO”

Trudna sytuacja finansowa „Kwartalnika Historycznego” (brak funduszy na przepisywanie tekstów autorskich) zmusza nas do wprowadzenia ścisłych rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie.

1. Wszystkie teksty muszą być składane w dwóch egzemplarzach, przepisanych (lub wydrukowanych z komputera) według obowiązujących norm wydawniczych: na stronie 30 wierszy po około 60 znaków, z marginesem z lewej strony, szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia w tekście muszą być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń. W przypadku wydruku komputerowego należy dołączyć dyskietkę.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) musi wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko Autora i pod nim w nawiasie miasto, w którym pracuje; poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. 1–2) cyframi arabskimi i dalej: miejsce i rok wydania, liczbę stron, na ostatnim miejscu nazwę wydawcy. Imię i nazwisko Autora recenzji oraz miasto, w którym pracuje — na końcu tekstu z prawej strony.

4. Teksty do działu „Kronika” zawierają tytuł (na osi); podpis Autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis Autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczone przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych stosujemy ogólnie przyjęte skróty (np., itd., m.in., etc. oraz inne podobne), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne zaś w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską, wówczas gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7. oraz te, które znajdują się w zamieszczonym poniżej wykazie; dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem ich znaczenia przy pierwszym przypadku zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy, roczniki, zeszyty, numery i części periodyków i innych publikacji podajemy cyframi arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty, odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad, będą zwracane Autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

**KWARTALNIK
HISTORYCZNY**

Założony przez Xawerego Liskego
w 1887 roku

**ROCZNIK CIII
1996**

2

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
Warszawa 1996

KOMITET REDAKCYJNY

Jacek Banaszekiewicz, Marian Biskup, Stanisław Bylina, Adam Galos, Antoni Gąsiorowski, Aleksander Gieysztor, Monika Hamanowa, Jerzy Jedlicki, Marcin Kamler, Wojciech Kriegseisen (sekretarz), Czesław Madajczyk, Jerzy Michalski (redaktor), Roman Michałowski (zastępca redaktora), Jan Molenda, Edward Potkowski, Henryk Samsonowicz, Jacek Staszewski, Stanisław Trawkowski, Roman Wapiński, Romuald Wojna (zastępca redaktora), Andrzej Wyczański, Jerzy Wyrozumski, ks. Zygmunt Zieliński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61

Adiustacja: Maria Sieramska

© Copyright by
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk and Wydawnictwo Naukowe *Semper*
Warszawa 1996

© All rights reserved.
No part of this book may be reproduced,
stored in a retrieval system,
or transmitted, in any form of by any means
without the prior permission of the publishers,
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk and Wydawnictwo Naukowe *Semper*

© Wszelkie prawa zastrzeżone.
Przedruk lub odtwarzanie fragmentów tej publikacji
w mediach każdego rodzaju
wymaga pisemnego zezwolenia
Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk oraz Wydawnictwa Naukowego *Semper*

Publikacja dofinansowana przez Komitet Badań Naukowych

Skład komputerowy:
SOFT EDITION
ul. Umińskiego 1/44, 03-983 Warszawa
tel. 671 38 75

Redakcja techniczna:
WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
ul. Bednarska 20 a, 00-321 Warszawa
tel. 635 49 73

PL ISSN 0023-5903
Nr indeksu 363103

SPIS TREŚCI

Antoni Gąsiorowski, Izabela Skierska, Początki oficjalatu kamieńskiego archidiecezji gnieźnieńskiej (wieki XIV–XV)	3
Stanisław A. Sroka, Andegaweńska reorganizacja Węgier w świetle nowszych badań	23
Urszula Kosińska, Zwolennik „filozofa dobroczynnego” (<i>Kwestyje polityczne obojetne...</i> z roku 1743)	35
Cezary Taracha, Źródła do dziejów Polski i polonika w archiwach hiszpańskich	45
Krzysztof Marchlewicz, Dziejów brytyjskiego polonofilizmu. Działalność polityczna Dudleya Couttsa Stuarta w latach 1853–1854	55

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Tomasz Kizwałler, Rosja w politycznej wyobraźni Polaków	67
---	----

*

T. Nowakowski, Małopolska elita władzy wobec rywalizacji o tron krakowski w latach 1288–1306 — Marek Barański	71
H. A. Jamshier, Jedność arabska. Geneza idei w tradycji wczesnego islamu — Andrzej Dziubiński	73
H. Wisner, Król i car. Rzeczpospolita i Moskwa w XVI i XVII wieku — Robert Kościelny	76
D. A. Frick, Meletij Smotryc’kyj, Cambridge Massachusetts, bez daty wyd. [1995] — Teresa Chynczewska-Hennel	78
P. C. Hartmann, Der Jesuitenstaat in Südamerika 1609–1768. Eine christliche Alternative zu Kolonialismus und Marxismus — Jerzy Wojtowicz	82
A. Klemp, Protestanci w dobrach prywatnych w Prusach Królewskich od drugiej połowy XVII do drugiej połowy XVIII wieku — Wojciech Kriegseisen	85
H. J. Bömelburg, Zwischen polnischer Ständegesellschaft und preussischem Obrigkeitsstaat. Vom Königlichem Preussen zu Westpreussen (1756–1806) — Jerzy Dygdała	90
H. Bułhak, Polska — Francja, z dziejów sojuszu 1922–1939, Cz. 1: 1922–1932 — Tomasz Schramm	93
P. Eberhardt, Przemiany narodowościowe na Ukrainie XX wieku — Aleksander Achmatowicz	96
Katyń. Dokumenty zbrodni, t. 1: Jeńcy nie wypowiedzianej wojny sierpień 1939–marzec 1940 — Henryk Bartoszewicz	101
B. Barnaszewski, Polityka PPR wobec zalegalizowanych partii i stronnictw — Henryk Bartoszewicz	105
Monastycyzm. Słowiańszczyzna i państwo polskie. Warsztat badawczy historyka, red. Kazimierz Bobowski — Andrzej Pleśczyński	108
Parlamentaryzm w Polsce we współczesnej historiografii. Praca zbiorowa pod redakcją naukową Juliusza Bardacha przy współudziale Wandy Sudnik — Wojciech Kriegseisen	113
J. Jaroń, Rozważania etyczno-socjologiczne o charakterze narodowym Polaków — Zbigniew Romek	117

KRONIKA

Średniowieczne nationes — współczesne narody, Warszawa 16–19 listopada 1994 — Almut B u e s	121
IX Kolokwium Międzynarodowej Akademii Heraldyki. Orzeł i lew w heraldyce średniowiecznej, Kraków 2–8 września 1995 — Zenon P i e c h	122
Legenda napoleońska w literaturze i sztuce — Stanisław L. K r o w i c k i	124
Sprawozdanie z konferencji „Dzieje Śląska w badaniach polskich historyków”, Wrocław 20 października 1995 — Artur H a r z	126

IN MEMORIAM

Władysław Sobociński (1913–1995) — Anna R o s n e r	129
Leszek Hajdukiewicz (24 I 1924–11 IX 1995) — Julian D y b i e c	131
Zofia Kamieńska (4 VI 1908–17 II 1996) — Andrzej W y r o b i s z	133

KOMUNIKATY

Polskie Towarzystwo Heraldyczne. Regulamin nagrody im. Adama Heymowskiego	137
Komunikat o przyznaniu nagrody im. Adama Heymowskiego za lata 1994–1995	137

CONTENTS

Antoni G ą s i o r o w s k i, Izabela Skierska, The Beginnings of The Kamień Krajeński Episcopal Judicial Office in the Gniezno Archdiocese (14th–15th Centuries)	3
Stanisław A. S r o k a, The Angevin Re-organization of Hungary in the Light of Latest Research	23
Urzula K o s i ń s k a, An Adherent of „the Benevolent Philosopher” („Political, Neutral... Questions” of 1743)	35
Cezary T a r a c h a, Sources to Poland’s History in Spanish Archives	45
Krzysztof M a r c h l e w i c z, On History of British Polonofilism. The Political Activity of Dudley Coutts Stuart (1853–1854)	55
CRITICAL ARTICLES — REVIEWS	67
CHRONICLE	121
IN MEMORIAM	129
ANNOUNCEMENTS	137

WYKAZ SKRÓTÓW

AAN	– Archiwum Akt Nowych
AGAD	– Archiwum Główne Akt Dawnych
Bibl. Czart.	– Biblioteka i Archiwum Czartoryskich w Krakowie
Bibl. Kórn.	– Biblioteka Kórnicka PAN
Bibl. Nar.	– Biblioteka Narodowa w Warszawie
Bibl. Ossol.	– Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
Bibl. Racz.	– Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Raczyńskiego w Poznaniu
CAW	– Centralne Archiwum Wojskowe
cz.	– część
„Czasop. Prawno–Hist.”	– <i>Czasopismo Prawno–Historyczne</i> ”
ibid.	– ibidem
„Kwart. Hist.”	– „Kwartalnik Historyczny”
„Kwart. HKM”	– „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
MGH SS	– <i>Monumenta Germaniae Historica Scriptores</i>
MGH Script. rer. Ger.	– <i>Monumenta Germaniae Historica Scriptores rerum Germanicarum</i>
MPH	– <i>Monumenta Poloniae Historica</i>
n.	– i następna (s. 53 n.)
nn.	– i następne (s. 53 nn.)
nr	– numer
op. cit.	– opus citatum
por.	– porównaj
przyp.	– przypis
„Przegl. Hist.”	– „Przegląd Historyczny”
PSB	– <i>Polski słownik biograficzny</i>
RAU	– Rozprawy Akademii Umiejętności
RDSG	– „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
red.	– redaktor, redakcja
rkp.	– rękopis
RPAU	– Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności
SPPP	– <i>Starodawne Prawa Polskiego Pomniki</i>
SSS	– <i>Słownik starożytności słowiańskich</i>
„St. Źródł.”	– „Studia Źródłoznawcze”
sygn.	– sygnatura
t.	– tom
VL	– Volumina Legum
WAP	– Wojewódzkie Archiwum Państwowe
wyd.	– wydanie, wydawca
z.	– zeszyt
zob.	– zobacz

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są na okresy kwartalne.

- W kraju
 - urzędy pocztowe oddawcze, właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora, oraz doręczyciele w miejscowościach, gdzie dostęp do urzędu jest utrudniony;
 - dział kolportażu Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel. 635 49 73, fax: 664 88 20; wpłaty należy kierować na konto: PKO BP VII Oddział w Warszawie, Nr 1573-109628-136 z zaznaczeniem na blankiecie przelewu tytułu czasopisma i okresu prenumeraty.

- Ze zleceniem wysyłki do innych państw:
 - dział kolportażu Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel. 635 49 73, fax: 664 88 20; wpłaty należy kierować na konto: PKO BP VII Oddział w Warszawie, Nr 1573-109628-136 z zaznaczeniem na blankiecie przelewu tytułu czasopisma i okresu prenumeraty; dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Cena w prenumeracie w 1997 roku w kraju wynosi **10 zł** za numer. Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę (pocztą zwykłą) jest w Europie o 100%, a w krajach pozaeuropejskich o 200% wyższa od krajowej.

Terminy przyjmowania przedpłat przez Wydawnictwo Naukowe Semper oraz przez Poczta Polską (tylko prenumerata krajowa):

- do 25 XI na I kw. roku następnego
- do 25 II na II kw.
- do 25 V na III kw.
- do 25 VIII na IV kw.

Wcześniejsze i bieżące numery można nabywać w Dziale Handlowym Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel. 635-49-73, fax: 664-88-20. Również można je zamawiać we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa oraz we wszystkich księgarniach naukowych i akademickich (cena 1 egz. w tych księgarniach może różnić się od ceny w Wydawnictwie).

Subscription orders (17 US\$ per copy, 68 US\$ per year) available through the local press distributors or through the Foreign Trade Enterprise ARS POLONA, 00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland, or directly through

WYDAWNICTWO NAUKOWE SEMPER

ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland
tel. (48) (22) 635 49 73, fax: (48) (22) 664 88 20.